

Tudi Srednji vzhod je začel dvomiti v ZDA!

Trdni zavezniki Združenih držav skušajo za vsak slučaj izboljšati svoje odnose s Sovjetsko zvezo.

WASHINGTON, D. C. — Koncem preteklega tedna je ameriški državni tajnik Dean Rusk zaradi naraščajoče napetosti v jugovzhodni Aziji skrajšal svoj obisk v Ankari kjer se je vršila konferenca CENTO sil. V tej zvezi so povezane Velika Britanija, Turčija, Iran in Pakistan. Združene države formalno niso član, dejansko pa z zvezo tesno sodelujejo, zato se je Rusk posvetovalja tudi udeležil.

Ameriški državni tajnik je članom zveze zagotovil znova vso ameriško pomoč za slučaj sovjetskega napada, toda ta zagotovila se vodnikom držav na Srednjem vzhodu ne zde več zadostno jamstvo. Drug za drugim skušajo najti pot v Moskvo in izboljšati svoje odnose z njo. Celo Turčija, ki je od vseh držav najbolj trdna, je začela urejati svoje odnose s Sovjeti na temelju dobrega sosedstva.

Čemu nagrajuje nevtalce?
Pakistan se jezi nad Kennedyem, ker namerava dati veliko gospodarsko pomoč Indiji, medtem ko Pakistan zanemarja. Ameriškega diplomata je Ayub Khan, predsednik Pakistana, vprašal: "Čemu nagrajujete nevtalce namesto da bi pomagali prijateljem?" Pakistan stoji še vedno trdno na strani Amerike, toda najel je sovjetske starokovnjake za raziskavo morebitnih petrolejskih ležišč, ko jih ameriški niso odkrili.

Najbolj zaskrbljen je iranski šah. Ta pritiska, naj bi Združene države postale član Centralne zveze, ki naj bi imela skupnega vojaškega poveljnika. Pritožuje se, da nudi Amerika Iranu manj vojaške podpore kot Sovjetija Afganistanu.

Dean Rusk je obljubil povečanje gospodarske pomoči Centralni zvezi (CENTO) in imenovanje generala za izdelavo vojaških načrtov, toda to Srednjega vzhoda ne bo pomirilo. Ameriškega ugleda v svetu ima ta svoj vpliv tudi na najbolj trdne in naravne zaveznike Združenih držav.

Castro začel pot v socializem z bojkotom plačilnih obvez

NEW YORK, N. Y. — Castro je prvega maja slovesno oznanil vsemu svetu, da jo je tudi ubral po svoji poti "v socializem".

Da misli resno, je pokazal že kar prvi dan. 1. maja so namreč zapadle obresti za \$8.000.000 kubanskih "bondov". Obresti bi bile morale biti plačane 1. maja, toda denarja ni bilo od nikoder.

Na borzi ni to rodilo nobenega presenečenja, so vsi pričakovali nekaj takega. Castro seveda tudi ni plačal zapadlih bondov.

Vremenski
prerok
pravi:

Večinoma sončno in topleje. Najvišja temperatura 58. — Danes zjutraj je kazal toplomer 28 stopinj F., kar je doslej najhladnejši 4. maj v Clevelandu.

Zunanja Mongolija naj pride v Združene narode?

NEW YORK, N. Y. — V francoskih diplomatskih krogih, ki bi radi dosegli sprejem afriške Mavretanije v Združene narode, premišljajo, če ne bi stopili s komunističnim blokom v dogovor, da naj bi bili sprejeti istočasno Zunanja Mongolija, za kar se potegujejo Sovjeti že več let, in Mavretanija, katere vstop so Sovjeti lani preprečili.

Sovjetski zastopnik je bil pripravljen glasovati za sprejem Mavretanije v Združene narode, če bi zahodne sile glasovale za sprejem Zunanje Mongolije. Te so tako kupčijo odklonile.

Če bi bila Zunanja Mongolija sprejeta v ZN in s tem mednarodno priznana, bi hotele ZDA vzpostaviti z njo nemara diplomatske vezi. V Moskvi in Peipingu so takim načrtom že sedaj odločno nasprotni. Ne marajo, da bi se ameriški diplomati sprehajali po Zunanji Mongoliji in tako dobili boljši vpogled v tamkajšnje razmere. Ne smemo pozabiti, da se prav v Zunanji Mongoliji borita za vpliv in moč Sovjetija in ređa Kitajska.

TO SO ČASNIKARJI!

Uradno glasilo sovjetske vlade je poročalo o "spontanih" demonstracijah tri in pol ure pred njihovim začetkom.

NEW YORK, N. Y. — Časnikarji, ki so se te dni vrnili iz Moskve, pripovedujejo, da so "Izvestia", uradno glasilo sovjetske vlade, že v izdaji ob enajstih dopoldne natančno opisale spontane demonstracije pred ameriškim poslaštvo na dan invazije na Kubo, ki so se začele šele isti dan ob poltreh popoldne.

Kaj takega časnikarji, v svojem svetlu res niso zmogli! Opisati podrobno dogodek tri ure in pol pred tem, ko se je zgodil, ne da bi sploh vedeli, da bo do njega res prišlo!

ELEKTRONSKI MOŽGANI ZA SODNE ARHIVE

Institut za elektronske stroje v Detroitu je izdelal elektronske možgane, namenjene predvsem sodnim arhivom.

Stroj si lahko "zapomni" praktično neomejeno število sodnih spisov in po potrebi postrže za njihovo vsebino in sicer tako zvočno kakor v obliki tipkanega izvlečka.

Federacija namerava jamčiti za privatne investicije v tujini

WASHINGTON, D. C. — Federalni tajnik za trgovino Hodges je na letnem običnem zboru Ameriške trgovske zbornice, ki ga je predsednik Kennedy očitno bojkotal, izjavil, da federacija pripravlja zakonski načrt, ki naj bi jo pooblastil, da sme v izrednih in vpoštevanja vrednih slučajih prevzeti jamstvo za zasebne ameriške investicije v tujini.

To v bistvu ni nič novega, to že poznamo v praksi. Do sedaj je federacija prevzemala taka jamstva navadno v gospodarsko zastalih državah, kadar je bila krita z jamstvom dotične države, ki je imela korist od investicije. Po novem zakonu bo lahko dajala jamstva tudi v takih slučajih, kjer bi ne imela nobenega jamstva od tuje države. Zakonski načrt naj bi dalje pooblastil administracijo, da nosi del ustanovnih stroškov novih investicij.

Vse te žrtve bi federalna administracija prevzela nase, da dvigne izvoz našega investicijskega kapitala v gospodarsko zaostale države. Tja namreč noče noben zasebnik ničesar investirati, ker skušnja uči, da tam vsak čas lahko pride do "nacionalizacij", ki so čisto navadne tatvine, kajti lastniki nacionaliziranih podjetij ne dobijo praviloma nikoli povrnjenih tistih kapitalov, ki so jih vtaknili v podjetja.

Jutri dobimo direktno zračno zvezo z Londonom!

CLEVELAND, O. — Jutri bo pristalo prvič na našem letališču jet-letalo kanadske družbe Trans-Canada Air Lines in odletelo od tu naravnost v London. Dvignilo se bo zvečer v zrak in bo v dobrih 8 urah v Londonu.

Preletelo bo brez pristanka 3.740 milj. Zaenkrat bo na tej progi samo ena tedenska vožnja, po 2. juniju bodo pa štiri. Na vsaki vožnji bo lahko potovalo 127 potnikov, povrh pa bo letalo prevažalo tudi letalsko blago.

Družba trdi, da bo promet organiziran tako, da bodo potniki in blago lahko dosegli tekem 24 ur katerikoli kraj v zapadni Evropi.

Nevtralnost v Laosu po komunističnih načrtih!

VIENTIANE, Laos. — Prince Suvana Fuma, ki ga smatrajo Sovjeti in ostale komunistične države za zakonitega predsednika laoske vlade, je s svojega nedavnega obiska v Moskvi, Peipingu in Hanoju prinesel načrt o vzpostavitvi nevtralnosti v Laosu.

Po tem načrtu naj bi Suvana Fuma, kakor hitro bi bila sestavljena kompromisna vlada, seveda pod njegovim predstvom, zaprosil Sovjetijo in rečilo Kitajsko, da organizirata v Laosu policijo, Burma, Indija, Kambodža in Tajska bi bile naprošene, da pomagajo s tehničnimi strokovnjaki. Združene države pa bi poslale v Laos nekaj — poljedelskih strokovnjakov.

Zahodne sile so od začetka zahtevale, da morata vojska in policija ostati pod nadzorstvom zahodno usmerjenih članov vlade. Da bodo morale sedaj, ko so komunisti dosegli skoraj popolno vojaško zmago, popustiti, je več kot jasno.

Fanfani je spregledal

Predsednik italijanske vlade A. Fanfani je spoznal krave, s katerimi so ga skušali prepričati o napredku Kalabrije.

RIM, It. — Pretekli teden je predsednik italijanske vlade Amintore Fanfani ogledoval predele nekdanjega zaostale Kalabrije, kjer izvaja vlada načrtno agrarno reformo in skuša dvigniti poljedelstvo in živinorejo.

Fanfaniju so nedelje od Crotona na novi kmetiji pokazali štiri lepo rejene krave alpske pasme. Predsednik vlade je uradnike in krave pohvalil, pa šel nato obiskovat druge kraje. V bližini Sibari je bil Fanfani zopet na neki kmetiji. Zopet so mu pokazali četvorico lepih krav. Ko se je Fanfani vrnil od Crotona, so mu zopet pokazali krave. Mož se na živino spozna in je odkril, da so mu dejansko vse trikrat pokazali iste krave, ki so jih z tovornjakom vozili sem in tja. To ga je tako zjezilo, da je dal vso reč natančno preiskati in prizadete pognal iz službe.

Zgodba sama po sebi ni pomembna, zanimiva je v toliko, ker kaže, da prevara, s kakršno je nekdanji Potemkinov potregel ruski carici Katarini II., še vedno niso iz mode.

KONGRES ODOBRILO NOVO MINIMALNO MEZDO \$1.25

Predsednik Kennedy je včeraj dosegel lepo zmago, ko je Kongres odobril predlog za povišanje najmanjše urne plače na \$1.25. Predlog je bil pred časom v Predstavniskem domu poražen, pa sedaj po doseženem kompromisu med obema domovcema končno odoben. Potreba je le še predsednikov podpis, da postane obvezen zakon.

WASHINGTON, D. C. — Predstavniki dom je včeraj izglasoval z 230 proti 196 glasovom zakonski predlog za povišanje najmanjše urne plače od sedanjega dolarja na \$1.25. Predsednik Kennedy in njegova vlada sta dosegla s tem lepo zmago, kajti omenjeni predlog je bil pred časom v Domu zavrnjen z enim glasom večine. Tedaj so republikanci in južni demokrati nastopili skupno proti zakonu, tokrat se je večje število republikancev in del južnih demokratov izjavilo za predlog, ki je tako brez težav prodrl. Poleg zvišanja urne plače, predvideva novi zakon tudi njegovo raztegnitev na okoli 3.6 milijona novih uposlenecv.

Predlog je bil najprej sprejet v Senatu, kjer je glasovalo zanj 64 senatorjev, proti pa le 28. Frank Lausche in Stephen Young, senatorja iz Ohio, sta oba glasovala za predlog. V Predstavniskem domu so se zastopniki iz Ohio odločili in glasovali točno po strankarski pripadnosti; demokrati so glasovali za predlog, republikanci proti njemu.

Novi zakon predvideva povišanje najmanjših plač v dveh dneh prepovedal vsako trgovanje s Castrovo Kubo. Kuba je v zadnjih mesecih prodajala v Združene države največ tobaka. Nova prepoved bo odvzela Kubi letno okoli 60 milijonov dolarjev v njeni zunanji trgovinski bilanci.

RABAT, Mar. — Levičarska marška delavska unija je oklicala včeraj splošno dvodnevno stavko na ameriških letalskih oporiščih, ko so propadla pogajanja za nove plače.

JOHANNESBURG, J. Af. — Policija je prišla vrsto vodnikov domačih črncev, ki so pripravljeni za konec meseca splošno stavko v znak protesta proti rasni politiki Južno-afriške unije.

LONDON, Vel. Brit. — George Blake, 38 let stari diplomat, je bil včeraj obsojen na 42 let ječe, ker je deset let dajal v roke agentom Sovjetske zveze vsak važen uraden dokument, ki ga je dobil. Blake je priznal svoja dejanja, ki jih je sodnik označil za izdajo in mu naložil najtežjo kazen, kar jih je kdaj kak vojun dobil na Angleškem v mirni dobi.

LEOPOLDVILLE, Kongo. — Predstavniki ZN so objavili, da so našli v reki Lulua nedaleč od Port Francuja, kjer je prišlo pretekli teden do spopada med ganskim oddelkom čet ZN in domačo vojsko. Domačini so tedaj zajeli in razorožili okoli 60 Gancev, dva Angleža in dva Šveda. O nobenem izmed njih od tedaj ni bilo nobene sledi. Verjetno so razljučeni domači vojaki vse postrelili in pometali njihova trupla v reko.

KEY WEST, Fla. — V torek se je potopila med hudim viharjem v Mehikem zalivu 92 čevljev dolga privatna šolska ladja Albatross, pri čemer je našlo smrt 6 oseb, med njimi njen kapitan in njegova žena.

OBSEŽNA DRŽAVA

Republika Kongo, nekdanja belgijska kolonija, je po površini 77-krat večja od Belgije.

Iz Clevelanda in okolice

Smarnice—

Ta mesec so vsak večer Smarnice pri Sv. Vidu. Ob četrtkih so posebno vabljeni člani Društva Najsv. Imena.

Žalostno sporočilo—
Mrs. Louisa Kosmerl z Neff Rd. in Mrs. Antonia Gradisar z Addison Rd. sta dobili sporočilo, da jima je umrl 19. aprila v Begunjah pri Cerknici 74 let stari bratranec Frank Hiti, dolgoletni dušni pastir in dekan.

Skupno sv. obhajilo—
Clanice Bratovščine sv. Rešnjega telesa fare sv. Lovrenca imajo v nedeljo pri sedmi sv. maši skupno sv. obhajilo.

Občni zbor—
Slovenski oder vabi svoje člane in prijatelje v soboto, 6. maja, ob pol osmih zvečer v Baragov dom na redni letni občni zbor.

Prodaja peciva—
Jutri, v petek, bo Podružnica št. 50 SZZ prodajala v Baragovem domu na 6304 St. Clair Ave. pecivo in razne stare predmete. Začetek ob devetih dopoldne.

Zadušnica—
Jutri ob 6:30 bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Lovrenca Petkovsek ob 18. obletnici smrti.

Po 20 letih zopet doma—
John Hočvar se je po 20 letih vojaške službe vrnil k svojemu očetu na 1554 E. 49 St. Udeležil se je druge svetovne in korejske vojne, bil hudo ranjen, pa se je kar dobro pozdravil. Prijatelji ga lahko obiščejo! — Dobrodošel doma!

Vaja—
Mešani zbor Korotana ima v soboto, 6. maja, ob 7:30 zvečer v Baragovem domu vajo.

Izgledi za graduante visokih šol niso slabi v kljub gospodarski krizi

MINNEAPOLIS, Minn. — Neke velika zavarovalnica je skušala dognati, ali bodo letošnji absolventje visokih šol lahko prišli do služb. Dognala je tole: inženirji ne bodo v zadregi za službe, istotako ne bodo v zadregi knjigovodje. Učiteljskih mest bo pa več na razpolago kot absolventov.

Absolventje ekonomskih visokih šol bodo našli na razpolago približno toliko mest kot lani. Tistih, ki bi se radi posvetili znanstvenemu delu, bo manj kot svobodnih mest. V glavnem bodo absolventje našli odprta vrata v tistih podjetjih, ki delajo za narodno obrambo, največ seveda v industriji.

Tako se vidi tudi letos: študij je še zmeraj najboljša investicija za sodobno mladino.

Britanska Gvajana naslednja na vrsti?

GEORGETOWN, Brit. Gv. — Britska Gvajana je ena izmed treh preostalih evropskih kolonij na ozemlju Južne Amerike. Levičarskemu politiku Cheddi Jaganu in njegovi v Chicagu rojeni ženi bi bilo že l. 1953 uspelo deželo spremeniti v komunistično državo, da niso Angleži posegli vmes in poslali tja vojaštvo.

Letos v avgustu so nove splošne volitve. Prevladuje pričnanje, da bosta Jaganova z lahkoto zmagala. Tokrat Angleži baje niso voljni preprečiti prehod Gvajane v "socializem" z vojaško silo.

Tito reven v Washingtonu, bogat v - Braziliji

CLEVELAND, O. — Kdor tega ne verjame, naj bere uradno poročilo jugoslovanske vlade od 29. aprila, ki govori o novi trgovinski pogodbi med Jugoslavijo in Brazilijo.

Trgovski promet med Jugoslavijo in Brazilijo ni bil nikoli velik, ne pred zadnjo svetovno vojno, ne po njej. Zadnjih pet let je znašal letno povprečno nekaj nad 6.000.000, samo l. 1960 se je podvojil. Vkljub temu so sedaj sklenili v Beogradu med obema državama novo trgovinsko pogodbo, ki predvideva za bodo petih let blagovni promet pol milijona dolarjev, torej povprečno \$100.000.000 na leto. Hočejo torej dvigniti letni medsebojni promet kar za 800%! S tem bi pobili vse svetovne rekorde vseh časov. Promet bi dosegli na ta način, da bi Jugoslavija izvažala v Brazilijo ladje, poljedelske stroje, umetna gnojila.

jila, metalurške in kemične predmete itd., dočim bi Brazilija dobavljala kavo, kakao, kamilje, železno rudo, sladkor, rastlinska olja, pavolo in druge industrijske surovine.

Ze spisek sam pove, da temelji vsa pogodba na mislih po željah. Jugoslavija ne more narediti dosti ladij niti za svoje lastne potrebe, sedaj naj jih pa izvažajo! Poljedelskih strojev ji leži doma neprodanih za nad 40 milijonov dinarjev, ker so predragi za jugoslovansko poljedelstvo, sedaj naj jih pa kupuje Brazilija! Isto velja za umetna gnojila. Naj Tito rajše zniža domače cene, pa bo naenkrat dosti domačih kupcev za vso to blago. Tako bodo rajše ponujali blago po nizkih cenah brazilskim uvoznikom, kot da bi ga po istih cenah prodajali domačim intelektualcem.

Najlepše pa šele pride. Jugos-

slavija se je po pogodbi obvezala, da bo dala Braziliji trgovski kredit v višini \$120.000.000! Pa naj kdo reče, da Tito ni bogat, namreč samo v Braziliji. Zaenkrat ne vidimo nobenega jamstva, da se jugoslovanskemu izvozu v Brazilijo ne bo godilo tako kot izvozu v Egipt. Kot egiptovski kupci niso našli blaga v Jugoslaviji in odšli v Zapadno Nemčijo, tako se lahko pripeti, da jih bodo posnemali brazilski uvozniki.

Tito mora sklepati take kupčije, kajti na to ga sili njegova plačilna bilanca, ki je od leta do leta slabša. Mora prodajati blago za vsako ceno v tujino, da zamaši vsaj glavne luknje v svoji trgovinski bilanci. Da dela pri tem v zgubo, tega ne tajijo niti titoveci sami. Sam Vukmanović Tempo je izjavil na neki tiskovni konferenci, da jugoslovanska industrijska podjetja de-

lajo samo izgubo, kadar izvažajo. S kmetijstvom ni nič boljše. Novi gospodarski sistem še ni začel dobro funkcionirati, pa so titovski strokovnjaki že sami naračunali in javno napisali, da bi jugoslovanska državna posestva in komunistične proizvodilne zadrage morale znižati svoje proizvodne stroške za celih 35%, da bi mogle izvažati deželne prideleke brez izgube.

In vendar Tito vztraja na gospodarski cirkus z Brazilijo. Goni ga k temu tudi njegova politika. V septembru bi namreč zopet rad šel na sprehod na svoji ladji Galeb. Mahnil bi jo v Južno Ameriko, kjer bi z brazilskim predsednikom Quadrosom slovesno podpisal polbilijonsko trgovsko in kreditno pogodbo. To bo kar čedna prilika za propagando. In samo zato gre, narodni blagor je postranska stvar.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland 2, Ohio
National and International Circulation
Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July
Publisher: Victor J. Knaus; Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:

\$12.00 na leto; \$7.00 za pol leta; \$4.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Zed. držav:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$12.00 per year; \$7.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months

Friday edition \$3.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83 No. 88 Thur., May 4, 1961

Partija in njene krinke

V Gorici izhajajoči "Katoliški glas" je 20. aprila letos objavil pod gornjim naslovom sledeči članek:

Neka pripovedka pripoveduje, kako je Lucifer poslal svoje hudičke na svet. "Ko pridete med ljudi, nikar jim ne kažete svojih rozičkov in krempljev, tudi repov ne. Med ljudmi se ravnejte kot kateri izmed njih: uglajeni, dobrodušni, olikani bodite, kakršni pač vidite, da so. Ljudje se vas ne smejo bati, ker potem bodo bežali pred vami, temveč vas morajo radi imeti. Zato se morate med njimi lepo vesti in jim vedno obljubljati vse tisto, kar si sami želijo. Potem bodo šli za vami in peklo bo poln." Tako je stari Satan učil mlade satančke.

In ne brez uspeha, kajti danes vidimo, da nastopa satan med ljudmi res tako: priliznjeno, prijazno, s sladkimi obljubami, da bo izpolnil vse njih želje. Temu satanu je ime komunistična partija. V Sloveniji so lani obhajali 40-letnico njene ustanovitve, letos že več mesecev pripravljajo novo slavlje: 20-letnico odkar so ustanovili OF in začeli z revolucijo, ki jo oni imenujejo boj zoper okupatorja. Časopisi so prepolni hvale partiji in njenim podvigom, revije in pisatelji se kosajo s časopisi, kdo bo pel več hvalnic osvobodilnemu boju in njegovim nositeljem. Radi bi prekosili Homerja v hvali svojih junakov in kraljeviča Marka v slavi njihovih podvigov. Ko prebiraš in poslušas vse to, ne moreš kaj, da bi se ne nasmehnil: Partija ni še odložila krinke. Kdaj jo bo?

Odgovoril mi je: "Prijetelj, nikoli, nikoli, zakaj tisti dan, ko bi partija odložila krinko, bi se je ljudje ustrašili in bilo bi je konec. Zato bo krinko ohranila do konca. Stari satan jo je naučil te tako uspešne taktike. Zakaj bi se je ne držala? Z njo si je osvojila pol sveta in upa, da si bo osvojila še ostalo polovico."

Tako mi je razlagal moj sobesednik. Potem sem ga vprašal: "Ali ni mogoče strgati krinke z njenega obraza in jo prikazati ljudem takšno, kot je?"

Odgovoril je: "Poskušal je že ta in oni. Odkar se je marksizem pojavil na svetu, odkar je Lenin ustanovil svojo boljševisko partijo, so si dobromislečji prizadevali, da bi strgali partiji krinko, razgalili pred množicami njen obraz, njene metode, njene cilje. Toda zaman. Opravljali so Sisifovo delo, ki pravi o njem pripovedka, da so ga bogovi obsodili, da mora valiti skalo na hrib, a ko jo privali na vrh, mu jedno znova zdrkne v dolino. Tako je z razkrinkavanjem partije. Ko meniš, da se ti je delo posrečilo, da si pokazal njen pravi obraz, se ti zareže v brk in vidiš, da stoji pred tabo s krinko kot prej."

"Ti meniš, da je torej partija kakor tisti zmaj, ki mu junak odseče glavo, pa mu takoj zrasteta dve namesto ene?"

"Tako približno je s partijo."

"Torej ima na sebi satanov blagoslov?" sem pristavil.

"Ne bi ravno rekel. Pač pa razume želje ljudskih množic v danem trenutku in si obleče krinko, ki ljudem tisti čas ugaja. Le pomisli, kako je bilo pri nas pred 20 leti. Bila se je velika vojna med nacizmom in zapadnimi demokracijami. Kot zvest sekundant je nacizmu stal ob strani fašizem. Oba skupaj sta pregazila Jugoslavijo in si jo razdelila na veliki teden leta 1941. Bil je res dvakrat veliki petek za nas vse veliki petek tistega leta. V ljudstvu je pa ostala iskra svobode, želja, da bi vrglo raz sebe jarem, ki je naše ljudstvo na Primorskem žulil že 20 let; mučil ga je strah pred bodočnostjo: Kaj če nacistična zver v resnici zmaga? Glej, takšno razpoloženje ljudstva je izrabila partija in si nadela krinko bojevnika za svobodo. Le nekaj tednov prej je, na povelje iz Rusije, molčala zaradi pakta med Stalinom in Hitlerjem. Nosila je trdo krinko nacističnega zaveznika. Ko je Hitler ta pakt pogazil, je čez noč vzela iz ropotarnice svojega revolucionarnega materiala novo krinko in ustanovila OF. Postala je prvoborec za svobodo, za narodne ideale, za demokracijo. Po tem je ljudstvo hrepenelo in to mu je partija obljubljala."

"Moram ti dati prav. Tako je bilo. Vsi smo iz dna srca sovražili nacizem in fašizem, vsi smo iz globin duše hrepeneli po svobodi in narodnih pravicah. Zato je ljudstvo šlo za tistimi, ki so mu vse to obljubljali."

"A spomni ti se moramo še na nekaj. Ali ti je še v spominu, da so takrat priklicali iz nič 'belo gardo'? Vidiš, to je bila nova krinka. Kdor ni z nami, je zoper nas, so dejali. Tisti, ki so pod OF videli partijo in njen končni cilj novo diktaturo ter se ji zato postavili v bran, so bili proglašeni za narodne izdajalce. Padali so takrat pod zahrbtno roko morilcev najboljše med nami, okrvavili so naše ceste in vasi, posebnost naše gozdove..."

"Pusti te spomine, ki so tako grenki. Ne obujaj jih," sem ga prekinil.

"Hočem ti samo reči, kako je tedaj partija umetno razdvojila naše do tedaj edino in združeno ljudstvo, da ga je

mogla povesti v krvavo revolucijo ne za svobodo, temveč za svojo diktaturo.

Ko je bilo krvavega obračunavanja konec s tujim okupatorjem in z domačimi nasprotniki, je odložila prejšnjo krinko in si nadela novo: sedaj gradi napredek in novega socialističnega človeka. Od stare krinke so ostali samo še podvigi zoper okupatorja."

Rekel sem mu: "Vidim, da si moder. Povej mi zato, ali bo zmeraj ostalo tako?"

"Nič večnega ni na svetu," je dejal, "v politiki pa še najmanj. Vendar bo tako ostalo, dokler se delavske množice ne prepričajo, da nobena diktatura ni vredna človeka, ki ga je Bog ustvaril svobodnega, da si svobodno kuje svojo usodo. Od tega spoznanja so pa naši delavci še daleč, zato jim bo partija še dolgo sedela na vratu in bodo oni še dolgo njeni moderni sužnji. Zmeraj pa ne more ostati tako, ker 'človek ne živi samo od kruha'."

Tako je zaključil moj sobesednik. "Zdaj pa pijva na zdravje vseh svobodoljubnih ljudi!" Vzel je kozarec in sva trčila: "Bog jih živi, kjerkoli so in kjerkoli trpijo za svobodo pred diktaturami!" Pacificus.

BESEDA IZ NARODA

Mlada rojakinja na poli v svet mode

Cleveland, O. — Pretekli teden je bila v WHK avditoriju letna šolska revija ameriške mode. Med številnimi kroji, ki so jih izdelale učenske krojnih oddelkov višjih šol v mestu, je bil tudi kraj, ki ga je izdelala Marija Jager, hčerka Milana in Kristine Jager s 15224 Plato Ave. Zgornja slika kaže kraj obleke, ki si jo je Marija zamislila. Po njem je izdelala obleko, v kateri je na sliki (na desni). Z njo na sliki je njena sošolka z Jane Adams višje šole Vera Jakovac.

Jagrovec so po vojni pobegnili iz Jugoslavije, se izselili v Argentino, pa prišli od tam preko Bahamskega otočja (Nassau), Kanade in države Washington v Cleveland. Tu so se naselili lansko poletje, pa se sedaj že lepo udomačili med rojaki v Clevelandu, prav posebno seveda v Collinwoodu. Mariji k lepemu uspehu naše čestitke! AD.

BARAGOV DOM

BOG NAROD DRUŽINA

Poučno predavanje o raku

Cleveland, O. — Rak je baje danes vedno pogostejše obolenje in mnogi znanstveni raziskovalci se stalno ukvarjajo s tem, da bi našli zdravilo proti njemu. Pri raku je važno, da ga dovolj zgodaj ugotovimo in se pravi čas podvržemo zdravljenju. Zato moramo biti o tej bolezni vsaj v glavnem poučeni, da se bomo proti njej lahko borili. Prosveta Baragovega doma prireja to nedeljo popoldne ob 2. uri v okviru American Cancer Society poučno predavanje o raku in rakastih obolenjih. Predavatelj bo slovenski zdravnik dr. Maks Rak. Posebnost predavanja je tudi v tem, da bo g. predavatelj pojasnjeval bolezniraka z dvema filmoma, enim slovenskim in enim angleškim.

Malokdaj se nudi našim ljudem prilika slišati tako predavanje v slovenščini, podano tako, da je razumljivo vsakomur. Po končanem predavanju bodo navzoči lahko stali zdravniku za vedna vprašanja.

Vstopnine ni nobene, pač pa se bodo v svrhu kritja stroškov pobirali prostovoljni prispevki. Zdrava duša v zdravem telesu je ne samo osebnost, temveč tudi narodni zaklad!

Jakob Zakelj.

Ollarno društvo fare Marije Vnehovzele

Cleveland, O. — Članice društva ste vabljene prihodnjo nedeljo ob osmih k skupnemu sv. obhajilu, ob dveh popoldne k uri molitve, nato pa k seji.

Urediti moramo več društvenih zadev, ker zadnji mesec zaradi Velike noči seje ni bilo. Priidite zjutraj in popoldne!

Vas, ki ste bolne, se bomo spominjale v molitvah, prav tako tudi vseh naših pokojnih sester. Pozdravljene in na svidenje v nedeljo!

Mary Ižanec.

Msgr. M. J. Butala v Jolietu praznuje 40-letnico mašništva

Joliet, Ill. — V nedeljo, 7. maja, bo praznoval tukajšnji župnik msgr. Matija Butala 40-letnico mašništva. Slavljenec bo imel opoldne v cerkvi sv. Jožefa sv. mašo, pri kateri mu bo pridigal č. g. G. Kuzma, nekdanji kaplan pri Sv. Jožefu in sedaj župnik pri Sv. Rozaliji v Wilmingtonu. Popoldne ob petih bo v farni dvorani na Raynor Ave. slavnostni obred in sprejemanje čestitk za širšo javnost.

Celi proslavi bo predsedoval škof McNamara, ki bo šel v sprevedu v cerkev pred sv. mašo. Med mašo bo pel domači mešani pevski zbor pod vodstvom prof. A. Rozmana. Za sorodnike slavljenca in duhovščino bo obred takoj po sv. maši v farni dvorani na North Chicago St.

Slavnosti se bo poleg drugih udeležil tudi msgr. L. Baznik, župnik od Sv. Vida v Clevelandu in glavni duhovni vodja KSKJ.

Msgr. M. Butala je med Slovenci v Združenih državah splošno znan kot duhovni vodja katoliških organizacij ter kot eden izmed ustanoviteljev in prvih voditeljev Lige slov. kot. Amerikancev.

K 40-letnici mašništva naše čestitke! A. D.

Vesoljski poskus v bazenu

Z raznimi poskusi skušajo fiziki in drugi strokovnjaki ugotoviti, kako bo breztežnostno stanje v vesoljskih ladjah vplivalo na človeški organizem. V medicinskih laboratorijih ameriške mornarice so proučevali učinek pospeška na dvajsetih ljudeh, ki so v okviru poskusov prebili tudi po osemnajst ur v 7.4 m dolgem in 120 cm globokem bazenu.

Po eni izmed dosedanjih ugotovitev v tej zvezi bo imela raketa, ki jo bodo izstrelili v okviru načrta Merkur, tak pospešek, da to ne bo škodovalo organizmu, oziroma ne bo presegalo njegovih zmogljivosti. Benson, ki vodi poskuse, pa je dejal, da še ni znano, kako bo človek reagiral na sile, ki bodo delovale med vračanjem v območje zemeljske gravitacije.

V bazenu so bili vsak dan po štiri prostovoljci, opremljeni s posebnimi dihalnimi aparati. Kisik je bil v aparatih pod pritiskom. Med dolgotrajnim

Pragozd v Afriki se krči

V afriških pragozdovih je čedalje manj divjadi. Sodeč po podatkih, ki jih je zbrala posebna agencija pri ZN, bi mogli z računi natančno napovedati, kdaj bo treba določeno pragozdno živalsko vrsto črtati iz prirodoslovnih učnih knjig.

Kakor v evropskih in ameriških deželah so tudi v Afriki proglasili določena področja za narodne parke, v katerih je lov prepovedan, vendar so ti rezervati v Afriki tako veliki, da nadzorstvo v njih skorajda ni mogoče. Eden izmed srednjeafriških rezervatov je tolkšen kot na primer vsa Slovenija, nadzoruje pa ga le 50 čuvajev. V nekem rezervatu v Tanganjiki so upokojili upravnika lovskih čuvajev, niso pa imenovali novega.

Nadzorniki potem niso več tako vestno izpolnjevali svojih dolžnosti. To so izkoristili razni lovci: v letu dni se je število divjih živali znižalo za polovico. Kdo iztreblja afriško divjad? Predvsem deset tisoč lovcov, ki prihajajo leto za letom iz Evrope in Amerike z namenom, ustreliti čimveč kar se da velikih zverih. Razen teh uprizarjajo razne trgovske agencije pravcate množične pogone po pragozdovih. Lovijo predvsem živali, katerih krzno je ali izvrstno ali pa v modi.

Vsak večji živalski vrt ima nekaj ducatov živali iz afriških gozdov. Za žive slone plačujejo tudi več tisoč dolarjev. Po približnih cenah je v Afriki še kakih 100.000 slonov, lovci pa jih vsako leto postrelijo ali polovijo živih do deset tisoč.

Rezervat za gorile je na področju z zelo razvito živinorejo. Za nove goveje črede je treba urediti pašnike, zato ljudje krčijo pragozdove. Džungla, kjer se skriva zadnjih 350 goril, je čedalje manjša, tako da ni več daleč dan, ko bo hkrati s pragozdom izginila tudi ta živalska vrsta.

Kulturna kronika

Dve izredni knjigi celjske Mohorjeve družbe

Ob naši prilagoditvi novi domovini smo moralj marsikaj prejšnjega opustiti in marsikaj novega sprejeti. Nobene stvari nismo tako lahko odrinili in opustili, kot je to slovenska knjiga. Pa je to velika škoda. Premalo se zavedamo, kaj knjiga za človeka pomeni in da je prav za prav nobena stvar nadomestiti ne more. Čas, ki bi ga morali ob knjigi preživeti, sicer lahko nadomestimo, dobrega branja pa nadomestiti ne moremo. Ako ne beremo je to za nas pač škoda, nenadomestljiva škoda.

Kljub temu da smo s knjigo in z branjem tako zelo sperti, pa kljub temu popolnoma brez knjige ne moremo biti. Vsaj pošteno mašno knjižico mora vsak katoličan imeti. So pa še knjige, ki jih ljudje potrebujemo. Vsak svoje. Nekateri si želi ali potrebuje eno knjigo drugi zopet drugo.

Tako je že več let veliko povpraševanje po Kneippovi knjigi "Domači zdravnik." Leta 1953 jo je sicer Mohorjeva družba v Celovcu izdala v ponatisu, pa je hitro pošla. Letos v jeseni bo ponovno izšla kot redna knjiga pri celjski Mohorjevi družbi.

Zdravko Novak.

bivanjem pod vodo so se "človeški poskusni zajčki" hranili normalno, se pravi, da so imeli v plastičnih posodah juho in drugo hrano ter vodo in osvežujoče pijače. Med seboj so se pod vodo sporazumevali s pisanimi sporočili.

čebel, takoj sporoči ljudem, kje si lahko naberejo satje z medom. Kdor le malo pozna afriški gozd, ve tudi za ptice, ki privihra do človeških bivaljš, hrešči, leti proti gozdu in se vrača, dokler kdo ne gre za njim. Ta ptica pripelje človeka natančno do kraja, kjer so si divje čebele uredile dom.

Kaj storiti vsaj za tiste afriške pragozdne živali, ki so najbolj v nevarnosti? Ljudje, ki sodelujejo v razpravi o tem, kaj radi omenjajo sudanski primer. Odkar je ta dežela neodvisna, veljajo v njej stroge kazni za divje lovence. — Kolonialne oblasti, ki so gospodovala v skoraj vseh afriških deželah, so si skušale zagotoviti čimveč dobičke. V tej dinki za dobičkom so torej pripelje človeka natančno do kraja, kjer so si divje čebele uredile dom.

Lesket v modri zemlji

Sto let južnoafriških diamantov za industrijo in nakit

Začelo se je kot zgodba: na bregu južnoameriške reke Oranje je otrok našel čudno svetle kamenček, ki je potujoči trgovci v njem spoznal diamant. Kmalu potem je Južna Afrika doživela prvo diamantno mrzlico, zlasti se, ko so našli diamante na kraju, kjer zdaj stoji mesto Kimberley, ki tudi še po sto letih velja za diamantno središče.

Najprej so brskali vsak na svoji parceli "iskalci sreče", potem pa se je zasnova družba, ki je znala kovati dobičke iz diamantov in iz dela domačinov. Površinsko brskanje za svetlimi kamenčki se je umaknilo globlinski kop, ki pošilja zdaj približno pol milijona karatov ali okoli 120 kg diamantov na svetovni trg.

V Kimberleyu so diamanti v "modri zemlji" (mehkem kamenu ognjeniškega izvora), po sestavi v glavnem enaki, po kakosti pa različni. Polovico jih je za industrijsko rabo, druge pa kupujejo izdelovalci nakita.

Pri treh kimberleyskih jamah izperejo letno tri milijone ton zemlje, ki jo rudarji iztargajo iz globin. Najprej izločijo kamene, ki je uporabno le za ceste,

modra zemlja pa pride v drolbice, tako naravnane, da kar najmanj poškodujejo drage kamne. Voda odplakne vse drugo, diamanti pa z drugimi težjimi snovmi obležijo na dnu naprav, podobnih pnyam. Dragi kamni se pokažejo šele na mastnih aluminijastih ploščah, od koder jih lopate mečejo v krop.

Na tekočem traku, kamor pridejo očističi diamanti, so razporejena sita z različnimi mrežami, kjer se industrijski diamanti ločijo od tistih za nakit. Vrednost letne proizvodnje: okoli 200 milijonov dolarjev.

V celem pridobivajo diamante v štirih južnih in v jugozahodnoafriški pokrajini. Največ jih naberejo ob izlivu 1800 km dolge reke Oranje, ki je tisočlet valila drage kamne ognjeniškega izvora iz notranjih pokrajin ter jih ob izlivu pokrila s peskom. Zato je treba zdaj odstraniti do trideset metrov debelo prodnato plast, preden pridejo na dan tako imenovane diamantne terase, kjer brnijo kopalni stroji, katerih korci z jeklenimi čeljustmi nalagajo zemljo na vagončke, speljane po ozkotirni železnici do izpiralnih in sortirnih naprav.

JOSIP STARE:

Lisjakova hči

Videl je grde pošasti, ki so ga preganjale; ena mu je otela ženo, druga mu je zažigala hišo, on pa je stal kakor prikovan in se ni mogel geniti, da bi hitel na pomoč in si otel, kar je bilo njegovega. In glej, te pošasti, dasi so bile grozne, so imele v obrazih poteze, ki so ga spominjale znanih oseb. Kar odleglo mu je, ko se je zbudil in tolažil se je, da so bile to le sanje. In vendar se ni mogel potolažiti do dobra. Nehote je zopet premišljal in zdelo se mu je, da so bila strasila v sanjah podobne resničnih njegovih skrbi.

Ze so peli petelini in skoro nato je zvonilo dan. Lovro skočil iz postelje, ki ga je to noč še bolj izmučila, nikar da bi mu dala počitka. Spomnil se je, kako gre stari Mrak vsako jutro k sveti maši; vedel je, da se gotovo tudi že napravlja v cerkev, in sklenil je, da pojde tudi sam v božji hram iskati tolažila. Napoti se počasi k Svetemu Jakobu, kjer je odzvonilo k prvi maši. Ko se pri kropilniku prekrži in pogleda po cerkvi, vidi v zadnji kapeli pred bronasto podobo Marije božje svojega očeta. Ni ga hotel motiti v gorečnosti in pokleknil je v zadnjo klop sredi cerkve. Tu je pobožno molil, kakor ga je učila rajna mati; ničesar posebnega ni prosil Boga, ampak le molil je in molil ter vdan v Njegovo voljo vse prepustil Njemu. Bilo mu je nekam laže. Po maši je čakal, da je oče vstal in šel proti vrtom. Pri kropilnem kamenu se snideta. Sključeni starček se prekrži, ali ko zapazi sina, pogleda ga bistro, ne da bi kaj zinil in gre naravnost iz cerkve. Ko se zunaj pokrije na vrh praga, pristopi Lovro in ga pozdravi:

"Dobro jutro, oči!"

"Dobro jutro!" odzdravi mu starček in ga pogleda po strani, "danes si pa zgodaj vstal."

"Nisem mogel spati," reče Lovro samo zato, da kaj reče, zakaj ne ve, kako bi začel govoriti z redkobesednim očetom.

"Zakaj pa nisi mogel spati? Ali si kaj bolan?" vpraša ga oče in stopa varno po kamenitih stopnicah. Lovro stopa poleg njega in globoko vzdihne.

"Bolam sem, bolan, in prav hudo sem bolan."

"Bo pa treba zdravnika," zavrne oče hladno, kakor da mu ni nič do tega, in koraka počasi dalje proti Hrenovi ulici.

"Moji bolezniki menda ni ne zdravnika, ne zdravila; Klotilda še uniči sebe in mene."

"Klotilda?" začudi se starček, postoji in pogleda sina, okoli usten pa mu je videti zaničljiv nasmeh.

"Prav ona," de Lovro; "brez vse mere razsiplje, in ko že ni vedela, kako bi trosila v Ljubljani, šla je s teto Brigito na Češko v toplice."

"Zakaj si jo pa pustil? Saj si mož," zavrne mu oče rezko.

"Mož! Jaz da sem mož!"

"Vzklikne sin brezupno in se bridko nasmeje. "Nikdar mi ni bilo moške duše! Moja duša je duša mehke žene. Dokler sem bil sluga, sem bil srečen; delal sem in bil pošten, pa je bilo dobro; odkar sem gospodar, gre vse narobe. In za nameček še ta žena, ki človeka vsega zbeha in mu jemlje vso samostalnost."

"Kaj hočeš; usoda je usoda."

"Oče!" vzklikne sin, "ali je to tolažba, katere sem iskal pri vas, izkušnem in pobožnem možu? Usoda in zopet

usoda! Tako nas ne uči krščanska vera! To je brezupnost, ne pa zaupanje v Boga."

Starček zmaje z rameni in stopa počasi dalje. Oba molčita. Ko prideta pred hišo, stopi oče v vežo in se napoti naravnost v svoj stan, ne da bi se menil za sina. Lovro stopa molče za njim. Ko oče odpira sobina vrata, ogleduje sin stroj na hodniku in se zamisli. Ali precej stopi za očetom v sobo in pravi:

"Oče, zakaj ste tako trdovratni? Čemu se ukvarjate s tem zastarelim tiskanjem, ko že nihče ne kupuje vaših podob? Vse zastoj, z dunajskim in švicarskim blagom se ne morete kosati. Pustite vse to; saj sem vam že tolikokrat rekel, če nočete stanovati pri meni, ostanite tukaj v svoji luknji. Verjamem, da ste rajši tukaj, kjer ste navajeni; vendar mi dovolite vsaj to, da vas bom zalagal v vsem, česar potrebujete; ali če vam to ni po godi, pustite, da vam vsak mesec dam v gotovini, vi pa gospodarite, kakor vas je volja."

"Kaj boš dajal, ko sam ničesar nimam," zavrne ga starček.

"Oče, nikar ne govorite tako; saj sami ne verjamete svojim besedam."

"Zakaj bi ne verjel? Ali ni rekla Klotilda, da je vse njeno?"

"V jezi reče človek marsikaj, kar ni res."

"In vendar je tako," trdi oče; "vse tvoje ravnanje je po tem. In ko bi tudi bilo kaj tvojega, kako dolgo moreš dajati, ko sam praviš, da uniči Klotilda sebe in tebe?"

"Rekel sem, rekel," pritrdi mu sin in se ves žalosten zamisli.

"Pusti me torej; dokler bo božja volja, živim tudi brez tvoje pomoči; ako pa Bog drugače ukrene, tedaj itak ne bom potreboval ničesar."

"Trdovratno odbijate mojo roko, pa mi vsaj ne odtegnite svoje. Svetujte mi!"

"Vdaj se v božjo voljo; saj pravi sveto pismo, da brez božje volje človeku niti las ne pade z glave."

"Ali je to vse, kar veste?" vpraša Lovro.

"Vse," zavrne oče kratko in se pripravlja, da bi skuhal za jutrek.

Sin seže v žep po listnico, vzame desetak in ga hoče posiliti očetu. Ves razkačen ga pahne ta od sebe in se zadere nanj:

"Poberi se, izkušnjavec! Beži, da se moja roka ne dotakne novcev, ki so vse prokletstvo tvoje! Kar spravi se odtod in ne izkušaj me!"

Lovro je dobro poznal čudno trmo svojega očeta; zato ni šel dalje vanj, ampak priporočil se mu je in odšel. Ne potolažen se vrne domov.

"Usoda, usoda!" ponavlja v mislih. "Moj oče mi ostane nerazrešna uganka s temi svojimi nazori, ki se nič ne strinjajo z njegovo pobožnostjo. Ne, ne, obupati nočem; še poskusim omečiti trdo usodo, morda mi vendar ne bo zmiraj sovražna. Delal bom, da utrpim velikih žrtev, ki jih terjata od mene usoda in žena. V tem se Klotilda nasiti in če se izpolni zdravnikovo prerokovanje, to bo vse drugače in na bolje pojde."

Tako se je tolažil in se kar najskrbneje poprijel trgovskih opravil. Delo go je zmotilo in mu olajšalo srčne bolečine. Ko se je dan nagnil, šel je nekoliko na izprehod; naposled pa je krenil na kazinski vrt, da bi posedel v prijetnem večer-

Prometne težave v starem Rimu

V našem času, katerega značilnost je čedalje gostejši promet in hkrati z njim vedno večji prometni problemi, se tu in tam najde kak zgodovinar ali drug proučevalec preteklosti, ki skuša ugotoviti, kako so take reči urejali nekoč, čeprav v povsem drugačnih razmerah. Tako je znanstveni sodelavec pennsylvanske univerze K. Matthews posvetil posebno razpravo prometnim problemom starega Rima.

Pregledal je stare zapise, ki dokazujejo, da so imeli že takrat prometne težave, ki so jih odpravljali podobno, kot to delajo zdaj v vsemestjih, seveda glede na takratno splošno razvojno stopnjo.

Ozke rimske ulice niso imele znakov za enosmerni promet, vendar so te omejitve bile, ker je moral vsak voznik poslati po ozki ulici človeka, ki je pregledal, ali je pot prosta, in se z morebitnim voznikom v nasprotno smer pogovoril o vrstnem redu.

Tudi že v časih Julija Cezarja so v Rimu poznali parkiranje ob pločnikih. Rimski dan je trajal dvanajst ur "dnevne svetlobe" ali manj, pač glede na letni čas. Zasebnim vozilom je bila prepovedana vožnja po mestnih ulicah od zore pa do trenutka, ko je bilo še dve uri do sončnega zahoda. Potnik, ki se je pripeljal v Rim, je moral pustiti svoj voz pri mestnih vratih, pot pa je nadaljeval peš ali na nosilih.

Za red v uličnem prometu so v Rimu skrbeli gasilci. Uradni naziv zanje je bil "vigiles," v vsakdanji govorici pa so jih meščani klicali za "ljudi z vedri." Skoraj vse prometne omejitve so se nevale ob sončnem zahodu, "vigiles" pa so mirili kočijaže, če se niso mogli sporazumeti o prednostni vožnji po ozkih ulicah. Gasilsko službo so v Rimu opravljal večinom osvobodjeni sužnji.

Žensk z vajejmi v rokah ni bilo na ulicah starega Rima, ker

nem hladu. Sedel je za mizo, za katero je bilo že zbranih več znanih meščanov. Naročil si je kozarec piva.

(Dalje prihodnjič)

Vinski besednjak

V francoskem mestu Nantes je izšel prvi vinski slovar, ki vsebuje vse izraze v zvezi z vinom in z vinsko trto. Francoske besede spremlja angleški in nemški prevod.

Knjigo je pripravil za tisk bivši agent francoske tajne policije, ki se zdaj ukvarja z vinsko trto.

V TORBICI — Šest mesecev stari Gerbrand Hassbroek iz Cape Towna v Južni Africi drži ob prihodu v New York pisano torbico, ki jo je njegova mama kupila na Madeiri.

Stanovanje

Brezplačno stanovanje dobi upokojeni zakonski par ali posameznik na lepi farmi v zameno za varstvo v hiši. Kličite od 4. do 8. zv. HE 1-0886. (89)

Pes Collie pasme

lep, negovan in izurjen se odda dobremu gospodarju. Vprašajte na 1020 E. 64 St. E. ali kličite EN 1-4922 po 5. uri pop. —(88)

Hiša naprodaj

V Eastlake je naprodaj hiša s štirimi spalnicami, garažo in enim akrom sveta. Proda se s svetom ali brez njega. Kličite WH 2-4478. (88)

Carst Memorials

Kraška kamnoseška obrt
15425 Waterloo Rd. IV 1-2237
EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV

Sobe se odda

3 sobe in 2 sobi se oddajo na 1003 E. 66 Place. Kličite EX 1-2419. (88)

Re-Nu Auto Body Co.

Popravimo vaš avto in prebarvamo, da bo kot nov. Popravljamo body in fenderje. Welding
JOHN J. POZNIK in SIN
Glenview 1-3830
982 East 152nd Street

EAGLE ZNAMKE POMENIJO ŠE VEČJE PRIHRANKE...

the MAY co's

NOW
3

BASEMENT stores

Downtown - Public Square

Cedar Center - Ridge and Ridgewood Drive

POSEBNOSTI MAJSKE BELE RAZPRODAJE!

Cannon RJUHE

Velikosti:

72x108

81x99

Ozke prirojene

1.99

81x108 ali širke prirojene 2.29

90x103 2.69

Blazinske prevleke 4.99

Založite se sedaj s slovitimi Cannon rjuhami in blazinskimi prevlekami. Te poznane rjuhe in blazinske prevleke je sedaj možno dobiti po tej nizki ceni na May beli razprodaji. Ta sijajen kup najdete samo v May treh trgovinah.

Sprejemamo pismena in telefonična naročila v vrednosti \$2 ali več. . . . Kličite CH 1-3070

KLETNI DOMAČINSKI ODDELEK,

THE MAY COMPANY, VSE 3 TRGOVINE

30x72-inč JEKLENA

Lahkotno - zložljiva miza

Idealna za v:

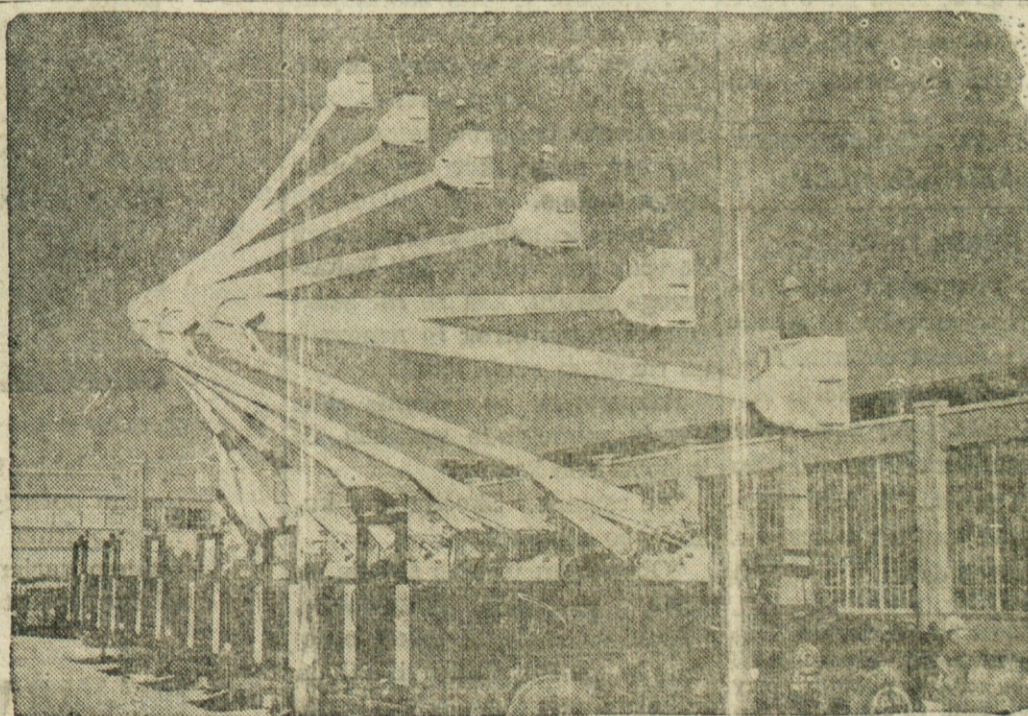
- Pralnico
- Rekreativno sobo

• Verando ali teraso

- Delavnico
- Pisarno

Zelo praktična ideja za dodatno udobnost kadar pridejo gosti. Lahka, prenosna miza . . . se postavi in zloži v trenutku. Je uporabna za prenosno baro, za dodatno jedilno mizo ali celo za igralno mizo. Velika, jeklena, zložljiva miza z dvojnimi zakovicami na vseh zapenitvah, s povešenim ročajem. Za vse te posebnosti bi lahko plačali dosti več.

Sprejemamo pismena in telefonična naročila . . . Kličite CHERRY 1-3070
KLETNI PRITIKLINSKI ODDELEK . . . THE MAY COMPANY, VSE 3 TRGOVINE

PRIpravljENI — V Denverju v Colorado so se zbrali električarji, ki popravljajo napeljavo, s svojimi modernimi pripravami.

Karel Mauser:

LJUDJE POD BIČEM

II. del

Pogledala je okrog sebe, se naglo sklonila in jo pobrala. Bila je kazenfrana in ko jo je spustila v torbico, se ji je zdelo, da je vzela roko naravnost iz Rekarjevih rok.

Na rjavi ruši se je belo svetila slana.

Viktorjevo pismo ji je vendarle prineslo olajšanje. Krizantemo, ki jo je pobrala na Rekarjevem grobu, je osušila in jo stisnila med strani Martina Kačurja. Prvič se ji je nanreč utrnula misel, da je nekdo mogel biti idealist tudi na drugi strani. Le zakaj bi ne mogel biti?

Ves prosti čas je porabila za branje. Zazdelo se ji je, da je velik del prave preteklosti zamudila, da jo je vse preveč spajala s svojim lastnim trpljenjem in z otrokovo smrtjo, pozneje pa z razklanostjo v srcu, ko se je s svojo krivdo in ljubeznijo približala Viktorju. Vsa najtežja

CHICAGO, ILL.

BUSINESS OPPORTUNITY

GROCERY STORE

Complete. Excellent opportunity. Good going business. Leaving country. 1145 Milwaukee Ave. BR. 8-5680. (88)

SERVICE STATION FOR LEASE. Desirable loc. Lge. frontage. 2 bay plus liv. qtrs. Ogden Ave. (Rte. 34), Naperville. Call MO. 4-2240, Mr. Stephens or Mr. Pierce, Wells Petroleum. (88)

MASSAGE — Swedish Massage salon — Established 15 years. Exclusive clientele. UN 4-1217 weekdays. BR. 4-4144 Sun. (88)

TAVERN — Est. 30 years. Fully equipped. Reasonable. Phone MO. 6-9671. Call after 4 P.M. (2, 4, 8 May)

GAS STATION AND PROPERTY. Milwaukee-Elston. Best offer. Call RO. 3-9794. Ask for Lou. (90)

GROCERY — DELICATESSEN. Bohemian neighborhood. Nr. 31st and Pulaski. For info. call VI. 7-8429. (89)

LAUNDRIES—COIN OPER. Buy direct from owner, no comm. Self-service. North side. All profit makers. Very good potential. Room for coin oper. dry cleaning. Priced for quick sale. Call Eve's after 7 P.M. HO 5-0479. (91)

MOTEL — Rte. 6. South Chicago. 6 beautiful units, room for 6 more. Masonry constructed with large 3 bdrm. apt. Call FU. 8-5476. (90)

HOUSEHOLD HELP

NURSE MAID

Permanent position for attractive, intelligent woman under 40 to care for my 2 pre-school children. Must live in. Own room in North side bldg. facing lake. 6 day week. Other help, no housework. Top salary for experienced person. Recent references required. Call CA 5-7900, ext. 406, bet. 8:30 - 4 daily. (89)

COOK — Must be immaculate. Top sal. 5 days Mon-Fri. 10 a.m. - 6:30 p.m. Must be exp. in plain & fancy cooking. Pvt. fam. (2 adults, 2 children), on Marine Dr. north of Irving Pk. No housework - other help. Call CA. 5-7900, ext. 406. (89)

leta je hodila v temi svoje lastne sence, čeprav je bila v srcu trdno na strani tistih, ki so bili v gmajni. Dobivala je njih poročila, redno oddajala denar zaupniku, ki je prihajal ponj, toda vse to je delala nekam mehanično, iz narodnega navdušenja, ki ga je podedovala po očetu, ne da bi pri tem mislila, da je na svoj način vključena tudi v to, kar je sem pa tja brala v nasprotnem časopisu. Vendar so vražiti ni mogla. Beli, ki jih je srečavala v Ljubljani, so se ji zdeli bolj zaslepljeni kakor sovražniki, ljudje, ki ne morejo spoznati časa in ki ponižno in vdano izpolnjujejo nalogo, ki jim jo je dal nekdo, ki bo imel dobiček, če zmagajo.

Zdaj je sestavljala preteklost po koscih, ki so razstrgani ležali po revijah in po knjigah, ki so v teh letih izšle. Bili so to spomini raznih divizij in odredov, zapiski narodnih junakov, opisi bojev in krajev, vse opremljeno s krvavimi slikami, ki so se ji upirale.

Kakor se ji je upirala misel, da bi povabila Razpeta in njegovo ženo na obisk, se ji je vendar zdelo, da se dolžnosti ne more ogniti. Vrniti je morala vsaj gostoljubje, ki ga je bila deležna v prvih dneh.

Prišla sta na nedeljo, ki je prinesla prvo, pravo zimo in za ped snega. Takoj ju je odpeljala v prijetno zakurjeno sobico in prinesla čaja. Natašine oči so švigale iz kota v kot, precenjale opravilo, Razpetove oči so se za hip ustavile na sliki Marije in nato, kakor po pomoti obstale na Silvi. Silva ni umaknila pogleda in Razpet je počasi nesel skodelico s čajem do ust.

"Drobnji spominki, kajne?" je rekel nenadoma in previdno postavil skodelico na krožnik.

"Kakor jih imamo vsi," je rekla prijazno.

Nato je prinesla na mizo vino.

"Mnogo berete, kakor vidim. Svojo ženo vedno silim, da bi več brala, toda je ne pripravim. Izgovarja se z živčnostjo."

"Mnogo sem brala že včasih," je rekla Silva. "Toliko kot zdaj nemara še nikoli. Z vašim pripovedovajnem o Turjaku se mi je zbudila želja, da bi zvedela še kaj več. Zanimivo se mi namreč zdi ujeti vse do podrobnosti, kar se je takrat zgodilo, to zavoljo tega, ker živim sredi ljudi, ki jim Turjak pomeni neko prelomnico, kakor ste sami omenili."

Nalašč je speljala pogovor v to smer. Videla je, da se je Razpet zganil in da je Nataša priprla oči.

"Ste že kaj čuli od ljudi?"

Vprašanje je bilo zastavljeno tako hlastno, da je sam zardel. Čutil je, da se je izdal, da mu Turjak ne pomeni samo navadne epizode iz borbe, temveč nekaj več, nekaj, kar se dotika njega osebno.

"Nisem še imela prilike, razen da vsak dan vidim v šoli Rekarjevega otroka. Zdi se mi zadržan, dostojen otrok in nenavadno razvit za svoja leta."

Razpetovka je pihnila skoz nos in mimogrede vprašala, če je dovoljeno kaditi.

"Se razume." Skočila je v kuhinjo po pepelnik.

"Oblast jim je tako stopila na prste," je rekla Razpetovka.

"Vdovi so zaplenili nekaj posestva in ga dali Zadrugi. Pihala je kakor gad, toda je kmalu videla, da je zapihal drug veter."

Silva je njene besede kakor preslišala.

"Njegov grob je bil za verne duše brez rož," je rekla malomarno.

"Koliko je naših po gmajni brez spominka," je pribila Nataša in pihnila dim čez mizo. "Nihče ne ve zanje. Beli naj bi ga imel?"

"Vedno se mi je zdelo, da bi morali biti mrtvi izven sovražstva," je rekla Silva počasi. Zdelo se ji je sicer, da bi morala molčati, toda Rekarjev je živel v njej kakor čudno prekletstvo in morala se ga je usmiliti. Morala je reči besedo, ker se ji je zdelo, da ji bo lažje.

Razpet je skral vino in pri tem gledal nekam čez. Silva ni mogla uginiti kam.

"Sam včasih mislim, da bi bilo to potrebno, toda ne pozabite, tovarišica, da smo posamezniki samo delčki ljudske volje in ljudska volja jih sovraži. Rekarja sem slučajno poznal, ne morem reči, da je koza izdal. Toda branil je koncept, ki je bil našemu nasprotni, stal je na stališču, da že sam pasivni odpor proti okupatorju more prinesiti svobodo. Ta koncept, ako bi prodrl že v prvih dveh letih, bi onemogočil," iskal je z besedami, "kako bi se pravilno izrazil — ustavil bi delo partije, ki je hotela uničiti buržuazijo in kulake in odprti pot delavski diktaturi — diktaturi proletariata. To je bil naš cilj, tovarišica, in vsak, ki se je proti temu cilju postavil, je bil narodov sovražnik."

Stari župnik je imel prav, jo je bridko obšlo. V čudni zagrizenosti, ki jo je nenadoma obšla, je rekla:

"Potem bi bilo boljše, da bi ga krstili za partijskega sovražnika."

"Mnenje ni napačno," je rekel hladno, čeprav se je nasmehnil. "Toda — in to je važno — partija je bila živec borbe. Ta je borbo vodila. Brez nje bi obveljal Rekarjev koncept, če naj ga tako imenujem. On se je boril zanj, boril za preživelu buržuazijo, mi smo se borili proti nje-mu. Prvič v zgodovini je pri nas zmagal delavec in tega mejnika se proletarec zaveda. Skrita reakcija, kar jo je še ostalo, se bo preživela, kolhožno kmetijstvo bo uničilo hrbtenico kulakov in

razredni boj bo pri nas končan."

Silva je z očmi vsa visela le na Nataši in Razpetove besede so kakor od daleč pljusale vanjo. Natašin obraz je bil čudno bel, punčice v očeh neznansko velike in roke je tiščala proti grlu kakor, da jo duši. Nenadoma je Razpet planil kvišku.

"Tovarišica, moji ženi je slabo. Jo smem položiti na vašo posteljo?"

"Se razume."

Ustrašila se je. V istem hipu je Nataša že zlomil čuden krč, jo zvil kakor prot in Razpet jo je komaj še ujel na roke. Grčanje, podobno živalskemu, se je pričelo trgati iz lepih, naličenih ust, slin, podobne peni, so se ob ustnih koticah zlivale na brado in Razpet je z vso silo tiščale ženine roke, ki so hoteli biti okrog sebe. / Silva je kame-nela od groze. Kaj takega še ni videla v življenju.

"V nekaj minutah bo prešlo, tovarišica," je nekam trpeče rekel Razpet. "Ne zamerite."

"Smili se mi," je rekla. Glas se ji je tresel in bala se je, da bo planila v vek. Ni se mogla premakniti, s sklenjenimi rokami je stala ob postelji in gledala zvijanje mladega telesa, ki ga je krč docela spremenil. To ni bila več Nataša, bil je samo še v lepe cunje oblečen nesrečen kos ženskega življenja.

"Kaj je vendar?" je dihlila.

"Nihče ne ve. Ni božjast in vendar je strašno."

Razpetov glas je bil skrhan in ubit.

Po nekaj minutah so Natašine roke obmirovale in pričela je globoko in sunkovito dihati. Razpet jo je spustil.

"Ti je boljše, Nataša?"

Gledala ga je z začudenimi očmi, nato je uvela v zenice Silvo. Skušala se je vzdigniti, toda Silva se je že sklonila nad njo. "Ležite še, Nataša. Naj Vam prinesem kozarček brinjeveca? Imam ga še iz Podbrezjij."

Prikimala je.

Odbežala je v kuhinjo in ko je nalivala, se ji je roka tako tresla, da je komaj napolnila kozarček. Dela ji je roko pod vrat, jo nežno dvignila in ji prinesla kozarček do ust.

"Pijte."

Duh po brinju je napolnil sobo. Razpet je molče stal za njo.

ZA CVETOČO POMLAD — V Rimu je Renato Balestra izdelal tole obleko za pozno popoldansko družbo. Ohlapna obleka je iz svile turkizne barve, pokrivalo pa iz cvetočih krizantem.

EUCLID POULTRY

V zalogi imamo vedno očistene piščance, na kose zrezane, popolnoma sveža jajca ter vseh vrst perutnine. Pridite in si izberite!

HOWARD BAKER

549 EAST 185 STREET, EUCLID

KE 1-8187

JOS. ZELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVENUE

Tel.: ENdicott 1-0583

COLLINWOODSKI URAD

452 E. 152nd STREET

Tel.: IVanhoe 1-3118

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago

Mi smo vedno pripravljeni za najboljšo postrežbo

Kako srečna kombinacija

ZABAVA... PRIJATELJI... IN Z OGNJEM VARJENO STROH'S

Zabave si je treba poiskati. In našli jo boste tam, kjer je lahko in mehko Stroh's pivo v bližini. Od prvega požirka do zadnje kapljice tekne odlično, nobeno drugo ameriško pivo ne tekne tako kot z ognjem varjeno Stroh's. Če obedujete doma ali zdoma, dodajte Stroh's k vaši zabavi!

UGAJALO VAM BO

Stroh's
JE LAŽJE!

America's only fire-brewed beer!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mich

sklonjen, brez besede. Silva se je obrnila.

"Morda bi kozarček tudi vam dobro del, tovariš?" — je rekla. "Bi in prosim, da ne zamerite. Nisem mislil, da se bo to zgodilo."

Ko si je nalival, je Silva položila Natašin hrbet z dvema blazinama, tako da je na pol slo-nela na pol ležala. Barva se ji je vrnila v obraz, le ustnice so ji ostale rahlo odprte, kakor da se vedno lovi sapo.

MARY A. SVETEK

POGREBNI ZAVOD — KE 1 - 3177

Popolno pogrebno službo vršimo sedaj iz

Grdinovega pogreb. zavoda na

LAKE SHORE Blvd.

Na razpolago smo vam podnevi in ponoči...

Samo Telefonirajte!

Urad pa imamo sedaj na 472 East 152 St.

in to v torek in četrtek od 2. do 7. ure

popoldne, druge dneve pa po dogovoru.

GRDINA POGREBNI ZAVOD

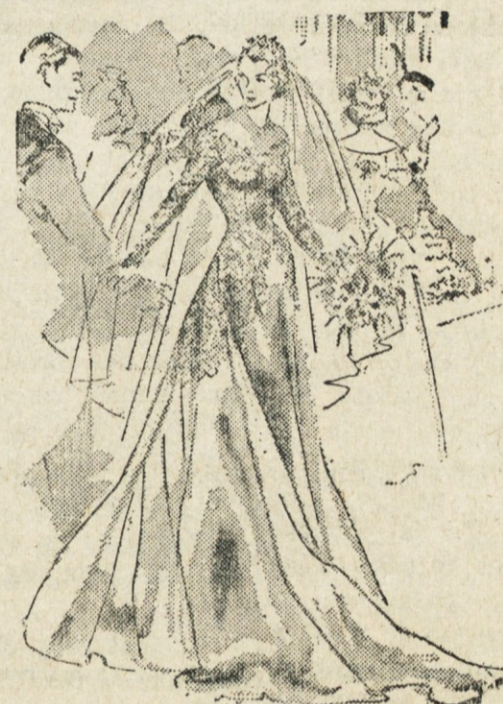
1053 East 62 St. . . . 17002 Lakeshore Blvd.

Pokličite podnevi ali ponoči

HEnderson 1-2088

KEmore 1-6300

Moderno podjetje — Zmerne cene

Draga nevesta!

Poročni dan naj bi bil najsvetejši, najveselejši in najlepši dan Tvojega življenja.

Poročna vabila, s katerimi boš povabila k temu velikemu dogodku svoje sorodnike, prijatelje in drage znanke, so največje važnosti.

Poročne predpriprave zahtevajo ogromno časa in skrbi.

Pridi k nam in izberi poročna naznanila iz pravkar dospelih najnovejših katalogov, najmodernejših vzorcev, oblik, papirja in črk.

Naše cene so zmerne, postrežba uslužna.

Na svidenje!

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

IZ SVETA GLASBE — Na sliki vidimo znanega pianista Van Cliburna in Roberto Peters, zvezdo Metropolitan opere v New Yorku, na nekem dobrodušnem plesu.